

Uwarunkowania realizacji projektów z zakresu mieszkalnictwa w ramach
Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich
Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata
2007-2013

Prace nad *Wytycznymi dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji*, stanowiącymi niezbędny dokument warunkujący możliwość ubiegania się o dofinansowanie w ramach Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 rozpoczęły się w 2007 r. i przebiegały równolegle z pracami nad dokumentami programowymi takimi jak Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL.

Programując działania w zakresie mieszkalnictwa, Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, kierowała się zapisami art. 47 *Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego* oraz będących interpretacją jego zapisów *Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa z dnia 13 sierpnia 2008 r. Art. 47 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006r.* określa podstawowe warunki kwalifikowalności wydatków z zakresu inwestycji mieszkaniowych w ramach wszystkich programów operacyjnych w Unii Europejskiej, m.in. poprzez wskazanie **dziesięciu kryteriów** do wyznaczania obszarów, na których inwestycje te mają być zlokalizowane.

Przedmiotowe kryteria to:

- a. Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia.
- b. Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia.
- c. Niekorzystne trendy demograficzne.

- d. Niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania solaryzacji.
- e. Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń.
- f. Szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska.
- g. Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej.
- h. Wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców.
- i. Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego.
- j. Niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 akapit drugi i trzeci ww. rozporządzenia podmiotem uprawnionym do implementacji zapisów ww. artykułu na poziomie krajowym **nie były bezpośrednio** Instytucje Zarządzające Regionalnymi Programami Operacyjnymi, lecz **państwa członkowskie**. W wyniku konsultacji między polską stroną rządową, a Komisją Europejską **Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ograniczyło** katalog kryteriów **do pięciu**, a także ustaliło listę wskaźników oraz odpowiadające im wartości referencyjne (średnia wartość wskaźnika ustalona przez MRR oddzielnie dla każdego z województw, do której należy odnieść wartości wskaźników charakteryzujących obszary, na których przewidziane są działania z zakresu mieszkalnictwa). Wskaźnikami wybranymi przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, w drodze konsultacji z Komisją Europejską były:

- a. Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia.
- b. Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia.
- c. Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń.
- d. Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej.
- e. Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego.

Rezultatem powyższych uzgodnień jest dokument pn. *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa*, który stanowi ramy dla programowania działań **w zakresie mieszkalnictwa** na poziomie regionalnym. Minister Rozwoju Regionalnego upoważnia w przedmiotowych *Wytycznych*... Instytucje Zarządzające Regionalnymi Programami Operacyjnymi do wyboru kryteriów i do przyporządkowania do nich przynajmniej jednego wskaźnika. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zwraca uwagę w przedmiotowych *Wytycznych*, że pozyskanie danych statystycznych dla jednostek administracyjnych mniejszych niż gmina **jest trudne**, wymagać więc może **przeprowadzania własnych badań, ankiet**, ze względu na fakt, iż

rewitalizowany obszar nie musi pokrywać się z obszarami statystycznymi (obszar działań komisariatu, spółdzielni mieszkaniowych czy MOPS).

Mając na uwadze zapisy wspomnianych wyżej dokumentów, IZ RPO WL opracowała pierwszy projekt *Wytycznych dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji* w 2007 r. W ciągu dwóch lat, tj. 2007-2008, dokument poddawany był zmianom i modyfikacjom, będących wynikiem **konsultacji społecznych**, podczas których **wszystkie** zainteresowane **podmioty** miały nieograniczoną **możliwość zgłaszania swoich opinii oraz ewentualnych zastrzeżeń**. Zaproszenia do zgłaszania opinii na temat projektów przedmiotowych *Wytycznych*, każdorazowo zamieszczane były na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl. Przedmiotowe konsultacje przeprowadzane były w dniach: 20.09-19.10.2007 r., 18.01.-31.01.2008 r. oraz 22.09. – 03.10.2008 r.

Przed pierwszymi konsultacjami IZ RPO WL wstępnie dokonała wyboru trzech następujących kryteriów, służących do wyznaczenia obszarów, na których realizowane mają być inwestycje **w zakresie mieszkalnictwa**, tj.

- a. Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia.
- b. Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia.
- c. Niski poziom wydajności energetycznej budynków.

W zakresie wyznaczenia obszarów rewitalizowanych Miasta samodzielnie wybierają minimum trzy kryteria, spośród dziesięciu, wskazanych w Art. 47 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. i dokonują porównania wartości wskaźników przypisanych wybranym kryteriom **do średniej dla danego miasta**. W wyniku zgłoszonych propozycji, w ramach konsultacji przeprowadzonych w dniach 20.09-19.10.2007 r., kierując się sugestiami zgłaszanymi przez wszystkie uprawnione podmioty, dotyczącymi trudności w pozyskiwaniu danych dla przyjętych wcześniej kryteriów, a także dążąc do stworzenia jak najbardziej **przychylnych dla Miast** zasad opracowywania Lokalnych Programów Rewitalizacji, IZ RPO WL dokonała zmiany kryteriów wymaganych dla wyznaczenia obszarów wsparcia w zakresie mieszkalnictwa. Zmienione kryteria, tj. wysoki poziom przestępczości i wykroczeń, niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej oraz porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego, obowiązują do chwili obecnej. W ramach konsultacji przeprowadzanych w dniach 18.01.-31.01.2008 r. oraz 22.09. – 03.10.2008 r., Miasta nie zgłosiły **żadnych** uwag w zakresie

zmiany bądź też rozszerzenia katalogu kryteriów wymaganych dla wyznaczenia obszarów wsparcia w zakresie mieszkalnictwa. Należy jednak zauważyć, iż uwagi zgłoszone przez Miasto Lublin, podczas konsultacji społecznych dokumentu *Wytyczne dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji*, przeprowadzanych w dniach 18.01.- 31.01.2008 r. oraz 22.09. – 03.10.2008 r. (podczas konsultacji społecznych w dniach 20.09-19.10.2007 r. Miasto Lublin nie zgłosiło żadnych uwag), dotyczyły m.in. wartości referencyjnych wskaźników (na które, IZ RPO WL **nie ma wpływu**), które to wartości określiło Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (wartości referencyjne **nie dotyczą rewitalizacji, a jedynie mieszkalnictwa**). Ostateczna wersja *Wytycznych dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji*, przyjęta została przez Zarząd Województwa Lubelskiego dnia 12 listopada 2008 r. *Wytyczne* w obecnej wersji stanowią podstawę do przygotowania lokalnych programów rewitalizacji przez Miasta Lubelszczyzny, w których to dokumentach **Miasta same wyznaczają obszary rewitalizowane w oparciu o wybrane przez siebie trzy kryteria** wskazane w art. 47 *Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r.*, w tym obszary, na których przewidziane są inwestycje w infrastrukturę mieszkaniową. Należy jeszcze raz podkreślić, iż **wyznaczenie obszarów rewitalizowanych**, w tym obszarów, na których przewidziane są inwestycje w infrastrukturę mieszkaniową, **leży w gestii Miast**. *Wytyczne dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji* **nie narzucają konieczności określenia granic obszarów, na których realizowane mają być inwestycje w zakresie tkanki mieszkaniowej, finansowane w ramach RPO WL, w taki sposób, by pokrywały się one w pełni z obszarami rewitalizowanymi.**

Inwestycje w zakresie mieszkalnictwa realizowane mogą być np. na obszarach mniejszych terytorialnie aniżeli obszary wyznaczone do rewitalizacji, jednakże spełniających trzy ww. kryteria. Ponadto, obszary te nie muszą w całości pokrywać się z granicami administracyjnymi, funkcjonowania komisariatów policji właściwych dla danych spółdzielni mieszkaniowych, co ma istotny wpływ na pozyskiwanie stosownych danych statystycznych.

Jak wspomniano powyżej, zarówno *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa* oraz *Wytyczne dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji*, opracowane przez IZ RPO WL dopuszczają możliwość przeprowadzania badań, analiz i ankiet na badanym terenie bądź w

całym mieście w celu pozyskania niezbędnych danych umożliwiających prawidłowe wyznaczenie obszaru.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, iż IZ RPO WL nie miała wpływu na ustalenie wartości wskaźników referencyjnych, przyjętych do wyznaczania obszarów w zakresie inwestycji mieszkaniowych, obligatoryjnie narzuconych województwom przepisami wskazanymi na wstępie. Natomiast w zakresie, w jakim możliwe jest samodzielne kształtowane wymagań odnośnie wyznaczania obszarów do rewitalizacji, np. poprzez wybór kryteriów, **IZ RPO WL kierowała się sugestiami i uwagami zgłaszanymi przez wszystkie zainteresowane podmioty w ramach konsultacji społecznych.** IZ RPO WL pragnie podkreślić, iż **żadne z miast województwa lubelskiego nie zostało wykluczone z możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.**

1. Dnia 12 października br. weszło w życie *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 846/2009 z dnia 1 września 2009 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.* Rozporządzenie to zmienia zapisy art. 47 *Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r.*
2. DSiRR pełniący funkcję IZ RPO WL w dniu 12.10.2009 r. wystosował prośbę do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego o jak najszybszą implementację na grunt prawa polskiego zapisów przedmiotowego rozporządzenia. Zmiana art. 47 *Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r.* musi znaleźć odzwierciedlenie w zapisach *Wytocznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa.* Działanie IZ RPO WL, przed zajęciem stanowiska przez Ministra Rozwoju Regionalnego oraz przed uregulowaniem dokumentów na szczeblu krajowym w przedmiotowej sprawie, w przypadku ogłoszenia konkursu w ramach Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich RPO WL mogłoby

skutkować jego unieważnieniem (o rozstrzygnięciach w tej kwestii, IZ RPO WL poinformuje niezwłocznie poprzez komunikat na stronie www.rpo.lubelskie.pl).

3. *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 846/2009 z dnia 1 września 2009 r.* liberalizuje wymagania odnośnie wyznaczania obszarów, na których mają być realizowane inwestycje w zakresie tkanki mieszkaniowej, jednakże ma wpływ również na dopuszczalne rodzaje finansowanych operacji w ramach Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich RPO WL.

DSiRR pełniący funkcję IZ RPO WL pragnie jeszcze raz podkreślić, iż **żadne z miast województwa lubelskiego nie zostało wykluczone z możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.**

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji leży w gestii Miast i zależy od ich sprawności administracyjnej oraz włożonego wysiłku w pozyskiwanie danych statystycznych. Jako przykład należy podać Lokalny Program Rewitalizacji opracowany przez Miasto Puławy oraz Miasto Kraśnik, które to dokumenty spełniają wymogi określone w *Wytycznych dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji*.

Podsumowując jeszcze raz podkreślić należy, że wyznaczając obszary rewitalizacji Miasta samodzielnie wybierają **minimum trzy kryteria, spośród dziesięciu**, wskazanych w art. 47 *Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r.* i dokonują porównania wartości wskaźników przypisanych wybranym przez siebie kryteriom do średniej dla miasta, zaś wyznaczając obszary, na których realizowane mają być inwestycje w zakresie mieszkalnictwa Miasta kierują się trzema kryteriami wybranymi przez IZ RPO WL spośród pięciu określonych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa*. IZ RPO WL nie miała wpływu na ustalenie wartości wskaźników referencyjnych właściwych dla przedmiotowych kryteriów, które to wartości określone zostały przez polską stronę rządową w drodze konsultacji z Komisją Europejską.

Mając na uwadze zmianę regulacji unijnych oraz konieczność ich implementacji na grunt prawa polskiego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, DSiRR zapewnia, że wszystkie ewentualne zmiany mające na celu dostosowanie dokumentów programowych RPO WL, dostosowujące je do zmieniających je regulacji, każdorazowa będą poddawane szerokim

konsultacjom społecznym (tak jak to miało miejsce dotychczas). Założeniem jest aby, wszelkie działania IZ RPO WL z tym związane prowadziły wyłącznie do polepszenia warunków aplikowania o środki w ramach Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.